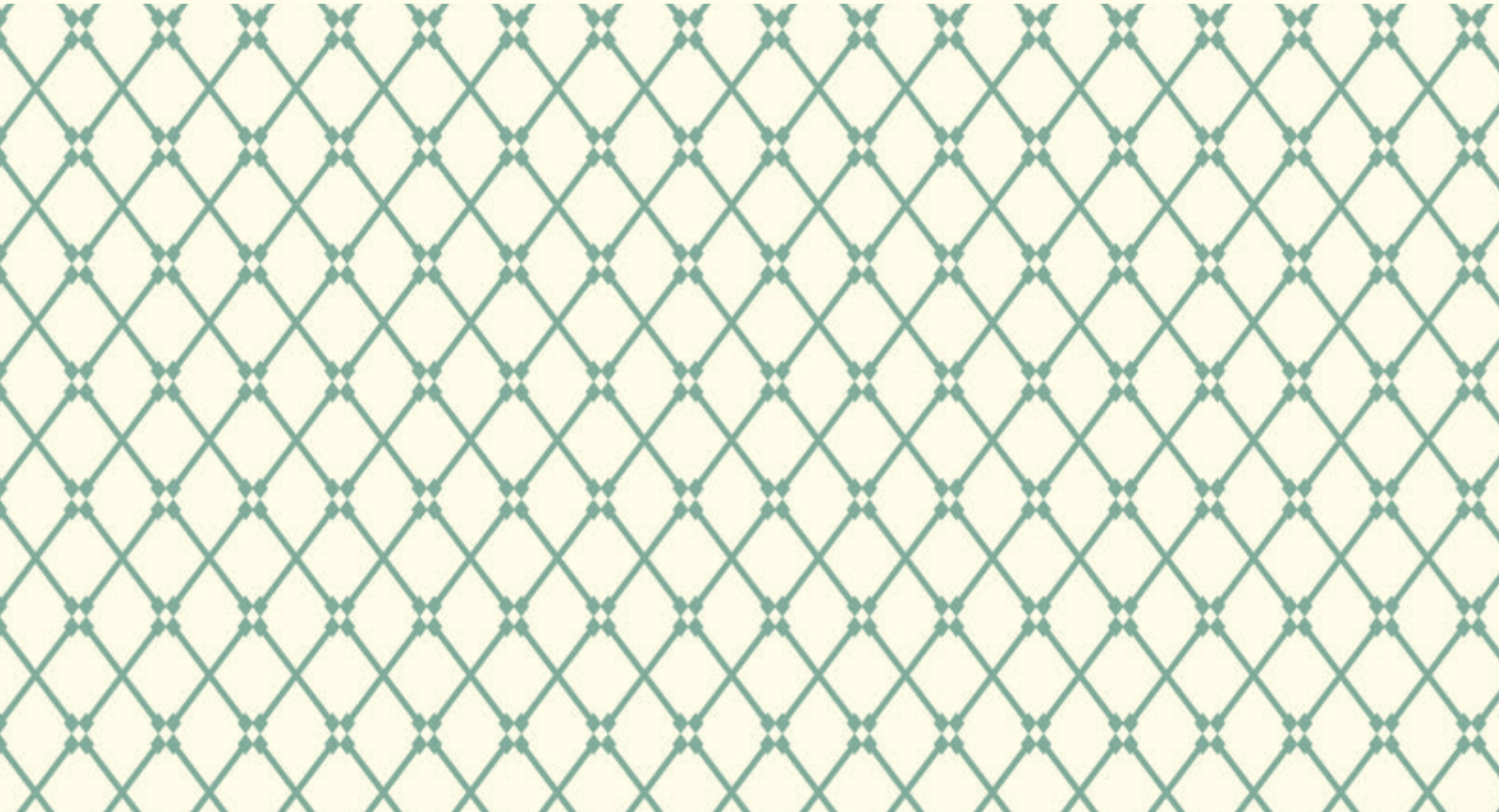

SZCIENTOLÓGIA: VALLÁSI IMÁDATOT FOLYTATÓ KÖZÖSSÉG

Lonnie D. Kliever, Ph. D.
a vallástudományok professzora
Déli Metodista Egyetem
Dallas, Texas, USA
1994. szeptember 26.

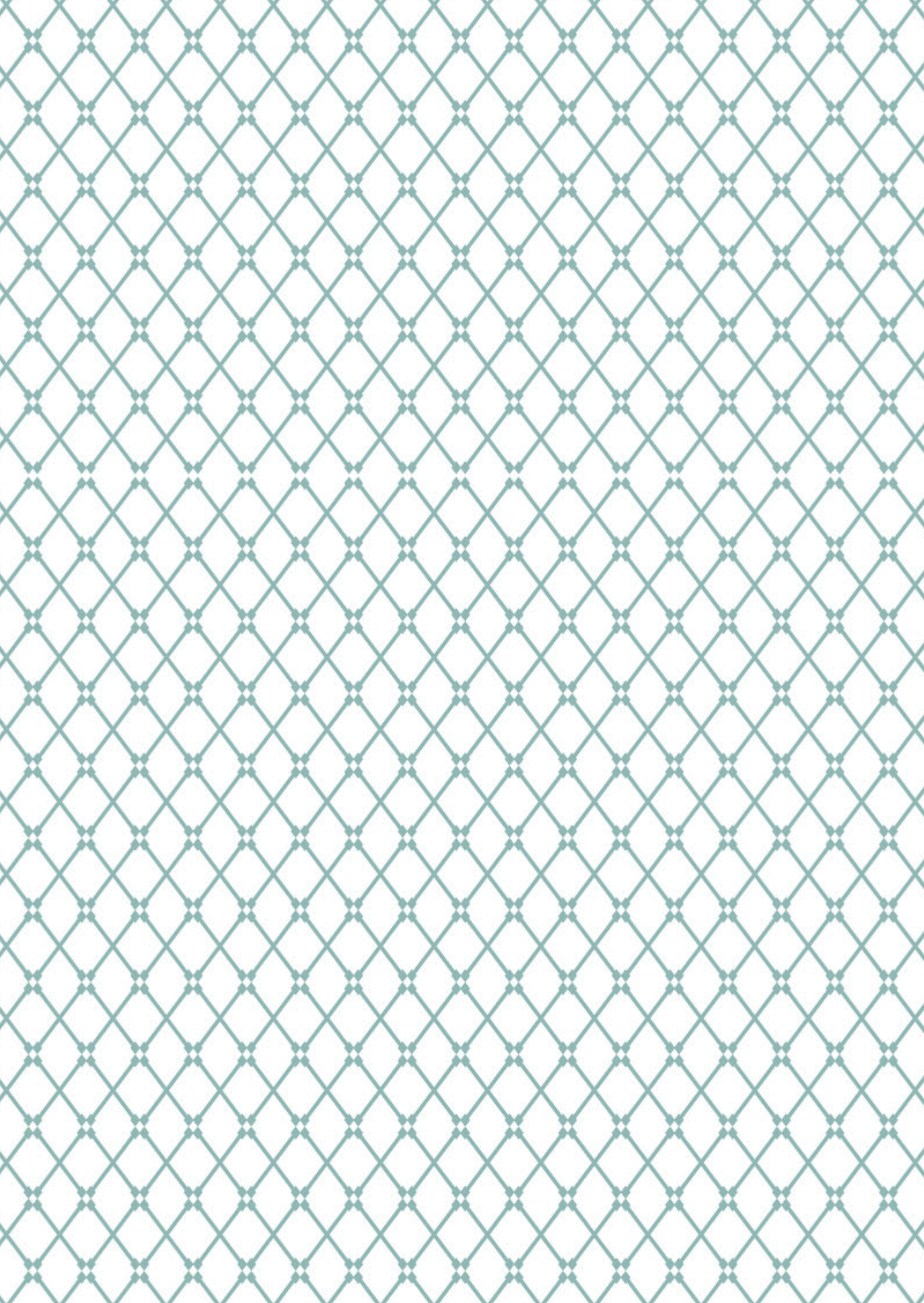

SZCIENTOLÓGIA
VALLÁSI IMÁDATOT
FOLYTATÓ KÖZÖSSÉG

TARTALOM

I.	Szakmai háttér	1
II.	Feladat	2
III.	A Szcientológia mint vallási szervezet elemzése	3
	III.I. A Szcientológia megfelel bármely vallási hagyomány definíciójának	3
	III.II. A Szcientológia minden vallási törekvés céljait követi	5
	III.III. A Szcientológiában megtalálhatók bármely vallási közösség dimenziói	7
	III.IV. Következtetés	9
IV.	A Szcientológia mint vallási imádatot folytató közösség elemzése	10
	IV.I. A vallási imádat tárgya a Szcientológiában	10
	IV.II. A vallási imádat formái a Szcientológiában	12
	IV.III. Vallási imádati alkalmak a Szcientológiában	13
	IV.IV. Következtetés	14

Lonnie D. Kliever, Ph. D.
a vallástudományok professzora
Déli Metodista Egyetem
Dallas, Texas, USA
1994. szeptember 26.

SZCIENTOLÓGIA VALLÁSI IMÁDATOT FOLYTATÓ KÖZÖSSÉG

I. SZAKMAI HÁTTÉR

1955-ben magna cum laude Bachelor of Arts diplomát szereztem pszichológiából a Hardin-Simmons Egyetemen. 1959-ben a New York-i Union Theological szemináriumon cum laude minősítéssel végeztem Master of Divinityként. 1963-ban a Duke Egyetemen kaptam meg a filozófia doktora címet vallásból és filozófiából.

Korábban teljes idős oktatóként működtem 1962-től 1965-ig az El Pasó-i Texasi Egyetem Filozófia Tanszékén, ahol docensi rangot értem el; 1965-től 1969-ig a San AntoniÓ-i Trinity Egyetem Vallás Tanszékén; 1969-től 1975-ig pedig a kanadai OntariÓban a Windsori Egyetem Vallástudományi Tanszékén, ahol rendes egyetemi tanári rangig emelkedtem. 1973 óta a vallástudományok rendes egyetemi tanára vagyok a Déli Metodista Egyetemen, 1975-től 1986-ig, illetve 1993-tól a mai napig a Vallástudományi Tanszék elnökeként működve.

Hosszú ideje vagyok elismert tagja az Egyetemi Oktatók Amerikai Szövetségének, az Amerikai Vallásakadémiának, a Tudományos Valláskutató Társaságnak, az Amerikai Teológiai Társaságnak, a Kanadai Valláskutató Társaságnak, a Kanadai Teológiai Társaságnak, a Valláskutatói Tanácsnak, és e társaságok többségében nemzeti irodát vezettem, szakmai bizottságokban elnököltem, vagy szerkesztői bizottságokban dolgoztam.

Vallás- és kultúrfilozófus vagyok, speciális kompetenciával a modern kor vallásai területén. Ilyen minőségemben elsősorban a vallásos hit és a vallásgyakorlat formáinak változása

érdekel, mind a hagyományos vallások, mind az újabb vallási mozgalmak esetében, ahogy ezek a régebbi és újabb vallások a modern élet kihívásaira és változásaira reagálnak. Rendszeresen tartok különféle kurzusokat egyetemi és posztgraduális hallgatóknak az összehasonlító, filozófiai és társadalomtudományi valláskutatásról a Déli Metodista Egyetemen. Emellett folyamatos tudományos kutatómunkát és publikálást végzek a szakterületemen: öt könyvem jelent meg a modern vallásos gondolkodásról: *Radical Christianity* (Radikális kereszténység) (1968), *H. Richard Niebuhr* (1977), *The Shattered Spectrum* (A szétzúzott spektrum) (1981), *The Terrible Meek: Essays on Religion and Revolution* (A rettentő szendék. Esszék vallásról és forradalomról) (1987), és *Dax's Case: Essays in Medical Ethics and Human Meaning* (Dax esete. Esszék az orvosi etikáról és az emberi értelmezésről) (1989), valamint számos cikkem olyan vezető tudományos lapokban, mint *The Harvard Theological Review*, *The Journal of Religion*, *The Journal of the American Academy of Religion*, *Studies in Religion*, *Religion in Life*, *The Religious Studies Review* és *The Journal for the Scientific Study of Religion*.

A modern vallások specialistájaként kiterjedt tudományos kutatást végeztem a Szciantológia Egyházzól. Olvastam az L. Ron Hubbard által írt és kiadott jelentősebb elméleti szövegek többségét, átnéztem számos technikai és adminisztratív bulletint, amelyeket L. Ron Hubbard és az Egyház adminisztrációs és egyházi tisztségviselői készítettek, tanulmányoztam reprezentatív példányokat a képzési kézikönyvekből, amelyeket tanárok és tanulók használnak az egyház különféle tanfolyamain. Számos újságírói és tudományos igényű tanulmányt is olvastam a Szciantológia Egyházzól. Emellett beszélgettem gyakorló szciantológusokkal, ellátogattam New Yorkban a 46. utcai Szciantológia Egyházba és a 82. utcai Hírességek Központjába, a floridai Clearwaterben a Flag Szolgáltató Szervezetbe, illetve a dallasi Hírességek Központjába.

II. FELADAT

Felkértek, hogy adjak szakértői véleményt két átfogó kérdésben: 1. „Vallás”-e a Szciantológia, a szó minden tekintetében? És: 2. „Vallási imádati helyek”-e a Szciantológia-egyházak, a kifejezés minden tekintetében? Megértem, hogy e kérdések az azt vizsgáló adminisztratív eljárás során merülnek fel, hogy a Szciantológia-egyházak mint „vallási imádati helyek” jogosultak-e ingatlanadó-mentességre. Ezeket a kérdéseket nem jogi szakértőként vagy jogi nézőpontból közelítem meg, hanem vallás- és kultúrfilozófusként, aki kimondottan ismeri a modern kor vallásait, ideértve a Szciantológiát is.

Még az alábbi teljes tárgyalás előtt kijelentem, hogy szakmai képzésem és tudományos kutatásaim alapján meggyőződésem, hogy a Szciantológia a kifejezés minden értelmében vallási szervezet, mert megfelel bármilyen vallási hagyomány tudományos definíciójának, mert ugyanazoknak

a céloknak az elérésére törekszik, mint bármely vallási törekvés, és mert megtalálhatók benne bármely vallási közösség dimenziói. Arról is meg vagyok győződve, hogy a Szcientológia a szó minden értelmében vallási imádatot folytató közösség, mert az imádat tárgya abszolút és transzcendens, az imádat formái egyaránt szellemiek és oktatásiak, továbbá az imádati alkalmak lehetnek privátak és nyilvánosak is.

III. A SZCIENTOLÓGIA MINT VALLÁSI SZERVEZET ELEMZÉSE

III.I. A SZCIENTOLÓGIA MEGFELEL BÁRMELY VALLÁSI HAGYOMÁNY DEFINÍCIÓJÁNAK

A vallástudományok területén működő tudósok közül sokan tisztán funkcionális kifejezésekkel határozzák meg a vallást. Talán a vallás két legszélesebb körben elfogadott ilyenfajta tudományos definíciója Paul Tillich filozófus leírása a vallásról: „a *végző meghatározottság (ultimate concern)* állapotának felfogása”, illetve Frederick J. Streng történész jellemzése a vallásról: „eszköz a *végző átalakuláshoz*”. Az ilyen megközelítéseknél bármilyen törődés, amely mellett minden más törődés előzetesnek minősül, vagy bármilyen erő, amely a velejéig átalakít egy személyt, a lényegét és a célját illetően vallásosnak tekintendő. A vallás tudományos definiálásának funkcionális megközelítései eléggé hasonlóak a vallásnak ahhoz a jogi definíciójához, amelyet a *Seeger kontra Egyesült Államok*, 380 U.S. 163 (1965) ítélet fogalmazott meg: „a vallásos képzés és hit magában foglalja, és kiterjed azokra az őszinte és értelmes meggyőződésekre, amelyek azzal *párhuzamos* helyet foglalnak el az életben, mint amit az ortodox meggyőződésben egy Legfelsőbb Lény tölt be.”

Bár értékelem a vallás ilyen funkcionális megközelítésének tudományos hasznosságát és jogi értékét, tudományos céljaimnak jobban megfelel a vallásnak egy valamivel szűkebb definíciója. A vallástudományok számos más tudósának megközelítéséhez hasonlóan, szubsztanciálisan úgy definiálok a vallást, hogy *bármilyen meggyőződés- és gyakorlatrendszer, amely állítása szerint összhangba hozza az egyéneket és a közösségeket létezésük transzcendens alapjával*. Ennek a definíciónak minden eleme fontos, mert rámutatnak minden szervezett vallási hagyomány fontos és nélkülözhetetlen elemeire. Minden vallás egy *meggyőződés- és gyakorlatrendszer*. Egy vallás módot biztosít a világ megértésére, illetve a vele való harc felvételére annak minden rejtélye és jelentése szempontjából. Minden vallás *egyéneket és közösségeket* tart fenn és támogat. Egy vallás az egyént hasonlóan gondolkodó és hasonlóan cselekvő személyek közösségéhez kapcsolja. Mind közül a legfontosabb, hogy minden vallás *transzcendens alapon* nyugszik. A „transzcendens alap” itt arra utal, ahogy a vallások általában különbséget tesznek a megszokott világ és a között a rendkívüli lény vagy erő között, amely egyesíti és kiteljesíti a megszokott világot. A vallások ezt

a transzcendens alapot gyakran emlegetik úgy, hogy a Szent, az Isteni vagy a Végtelen, és olyan neveket adnak neki, mint Isten, Allah vagy Brahman. De akármi is a neve és a magyarázata, minden vallás megerősíti valamilyen végső valóság létezését, amely megválaszolja az emberi létezés élet-halál kérdéseit. Kivétel nélkül minden vallás megkülönböztető jegye egy ehhez a végső valósághoz fűződő kapcsolat.

Nem kérdés, hogy a Szciantológia megfelel a vallás mind funkcionális, mind jogi definícióinak mint „a végső meghatározottság állapota” vagy „a végső átalakulás eszköze”. De a Szciantológia ugyanígy megfelel a vallás szűkebb tudományos definíciójának is, amelyet javaslok. A Szciantológia bemutat egy olyan meggyőződés- és gyakorlatrendszer, amely állítása szerint összhangba hozza az egyéneket és a közösségeket minden létezés transzcendens alapjával. Pontosabban, a Szciantológia megfelel bármely vallás elengedhetetlen feltételének, mivel megerősíti az emberi létezés transzcendens alapjának realitását, és teljesen spirituális módon érti ezt a transzcendens alapot.

A szciantológusok úgy tekintik, hogy az emberi élet nyolc *dinamikán*, vagyis célon keresztül törekszik a túlélésre. Ezt a nyolc, kölcsönhatásban álló dinamikát koncentrikus körökként ábrázolják, amelynél az első dinamika az egyéni létezés, amelyet a közösségi és spirituális létezés egyre átfogóbb dinamikái vesznek körül és tartanak fenn. Tehát az egyes dinamikákon való létezés része az élet végső spirituális eredetének és végzetének, és ennek irányába mutat. Az első dinamika készítés a túlélésre egyéni létezésen keresztül; a második dinamika készítés a túlélésre a családi életen keresztül; a harmadik dinamika a csoportokon keresztül; a negyedik dinamika készítés a túlélésre az emberi fajon keresztül; az ötödik dinamika készítés a túlélésre minden életformán keresztül; a hatodik dinamika készítés a túlélésre a fizikai univerzumon keresztül; a hetedik dinamika készítés a túlélésre a szellemi univerzumon keresztül; és a nyolcadik dinamika készítés a túlélésre a Legfelsőbb Lényen keresztül vagy a Végtelenként. Tehát, miközben az első hat dinamika elsődlegesen a mindennapi világ spirituális jóllétével törődik, a hetedik és nyolcadik dinamika a mindennapi létezés síkját összeköti a létezés spirituális dimenzióival, amelyek radikálisan túlmutatnak a mindennapok fizikai és társadalmi világán.

A Szciantológia hetedik dinamikája megerősíti a létezés spirituális dimenzióját, amely radikálisan meghaladja a fizikai testet és az anyagi világot. E nézőpont, amely az emberre szellemi lényként tekint, hasonlóságokat mutat a hinduizmus elpusztíthatatlan *atman*jával és a kereszténység halhatatlan lelkével. A Szciantológia számára a valós személy nem a test, és még kevésbé a testi élet felcícomázására és kiterjesztésére használt dolgok. A valós személy egy veleszületetten jó szellemi lény, aki használja a fizikai testet és az anyagi világot. A szciantológusok ezt a halhatatlan szellemi lényt nevezik „thetán”-nak. Ideális esetben, amikor teljesen működőképes, a thetán határtalan tudással és erővel rendelkezik. Ám a thetán nem képes ilyen módon teljesen és szabadon „okként”

működni, amíg meg nem szabadult a mentális gáaktól és ezek káros testi és lelki mellékhatásaitól, amelyek a számos korábbi életet magában foglaló létezés során halmozódtak fel. Ezeket a mentális gáákat, amelyeket a szcientológusok *engramok*nak neveznek, törölni kell, mielőtt a thetán képes lenne visszanyerni kreatív erejét és bölcsességét. Az engramok törlésének folyamatát, amelyet a Szcientológiában *Clearré tétel*nek hívnak, L. Ron Hubbard fedezte fel és tökéletesítette a Dianetika szellemi gyógyító technológiában és a Szcientológia alkalmazott vallási filozófiában.

A Szcientológia nyolcadik dinamikája megerősíti az élet szellemi kontextusát, amely radikálisan túlmutat tapasztalati önmagunkon és a fizikai univerzumon. A szcientológusok vonakodnak azt állítani, hogy teljes technológiai kontrollal és filozófiai megértéssel rendelkeznének e legmagasabb szintű spiritualitással kapcsolatban. De az ilyen vonakodásnak már régi és megbecsült helye van a világ vallásaiban. Az ókori zsidó írástudó tiszteletből nem merte leírni Isten nevét a „sekinah dicsőség” előtt. A középkori keresztény teológus Istenről csak „tagadás formájában” szólt, elismerve Isten transzcendens másságát. A régi kínai bölcs ragaszkodott ahhoz, hogy „a *Tao*, ami felfogható, nem a valódi *Tao*”. A középkori indiai misztikus úgy beszélt a Legfelsőbb Valóságról, mint „Ő, aki előtt minden szó meghátrál”. A Szcientológiában is megvan ez a bevált vallási visszafogottság, amikor világosan hirdeti, de nem magyarázza el teljes egészében, hogy az egyének végső soron „egy Legfelsőbb Lényen keresztül” vagy „a Végtelenként” élnek túl.

III.II. A SZCIENTOLÓGIA MINDEN VALLÁSI TÖREKVÉS CÉLJAIT KÖVETI

Minden vallás törekszik a megváltásra. Sőt a vallás iránti igény eleve annak felismeréséből fakad, hogy a dolgok nincsenek rendben az emberi világban. Minden emberi lény egy halálos ítélet árnyékában él, amely azzal fenyeget, hogy mindentől megfosztja. A kulturális ideálok és a szociális intézmények javíthatják az egyéni létezést és az egyén értékét, de nem univerzálisan és örökkévalóan. Az okok, amelyeket az emberi lények felkarolnak, mind kudarcot vallanak. A birodalmak, amelyeket az emberi lények megalkotnak, mind elbuknak. De minden vallás ígér egy kivezető vagy kerülő utat, amelyet követve az emberek megszabadulhatnak abból a rendezetlenségből és pusztításból, amely látszólag ott kísért az emberi élet egészében. A világ vallásai abban térnek el egymástól, hogy ez az „út” egyéni vagy közösségi vállalkozás-e, emberi vagy isteni teljesítmény-e, földi vagy mennybéli jutalom-e. De minden vallás megváltást ígér a haláltól és a halál felett mindazoknak, akik megtanulják a szellemi leckéket, és elsajátítják az élet spirituális ismereteit.

A megváltás nem egy halál felett aratott végső győzelemre korlátozódik valamilyen másik világban vagy jövőbeli életben. A vallások megváltást kínálnak a mentális zűrzavartól, a fizikai megpróbáltatástól és az erkölcsi káosztól, amely szétzilálja az emberi életet ezen a világon és ebben

az életben. A vallások jellemzően megígérik az erőt, és biztosítják az eszközöket, amelyekkel meg lehet birkózni az élet összes marginális helyzetével. A vallások erőt és megnyugvást kínálnak azoknak, akik elérték az analitikus kapacitásuk, a fizikai kitartásuk és az erkölcsi ítéletük határait. Röviden, a vallások azért jönnek létre, hogy átvállalják az emberi zavarodottság, szenvedés és megátalkodottság „csúcsterheit”.

Más vallásokhoz hasonlóan, a Szciantológia nemcsak megoldást kínál a halálra, de módot is biztosít az emberi zavarodottság, szenvedés és megátalkodottság leküzdésére. A Szciantológia standard definíciója, amely csaknem mindegyik kiadvány előzéklapján megjelenik, közvetlenül foglalkozik a jó közérzetet fenyegető három tényezővel: „A Szciantológia alkalmazott vallási filozófia és technológia, amely megoldja a szellem, az élet és a gondolkodás problémáit.” A szciantológusok szerint ezek az emberi fajt szorongató problémák végső soron inkább szellemi, mint testi vagy mentális természetűek. Ezek mögött a szellem vagy helyesebb szóval a thetán egy rejtett hiányossága húzódik meg, amely meggyengíti a testet, és elsötétíti az elmét. De a Szciantológia ígér egy módot, amellyel a thetán megszabadítható az előző életek során elszenvedett katasztrófák tudatalatti emlékeitől és azoktól az ebben az életben elszenvedett gyengeségektől, amelyek tompítják a tudatosságát, és megbénítják a képességeit. Tehát a Szciantológia annak a személyes célnak az elérésére törekszik, hogy megtisztítsa minden aberrációtól az emberi elmét, testet és szellemet.

Más vallásokhoz hasonlóan a Szciantológia egy olyan megváltási törekvés, amely átfogja az életet egy eljövendő „világban”, továbbá ezen a világon is. A Szciantológia megváltási törekvése az *auditálásnak* nevezett szellemi tanácsadás körül forog; ez egy olyan gyakorlat, amely hasonlóságokat mutat a nyugati gyónási és a keleti meditációs technikákkal. Az auditálás egyrészt megtisztítja, másrészt a középpontba helyezi a thetán belső életét. Az auditálás első szakaszai elsősorban az egyéni, családi, társadalmi és történelmi élet szellemi dinamikáival foglalkoznak, és úgy vannak kialakítva, hogy egészséges és boldog emberi lényeket hozzanak létre. Az ezt követő auditálási lépések elmélyítik az egyén szellemi tudatosságát és képességét, végül megszabadítva a thetánt a fizikai testtől és az anyagi univerzumtól való minden függőségéből. Röviden, a Szciantológia fenntartja a boldogság ígéretét ebben az életben, és a halhatatlanságot mindazoknak, akik átkelnek a „Teljes Szabadsághoz vezető Hídon”.

Végül, a szciantológusok a Clearré váláson keresztül elért szellemi jóllétet nem korlátozzák az elszigetelt egyénre. Az auditálás szellemi technikájának végső célja „Clearré tenni a bolygót”, ezáltal létrehozni az általános jó szándék és örökös béke szellemi állapotát. Állítása szerint az auditálás révén a Szciantológia rendelkezik azzal a „szellemi technológiával”, amellyel eltávolíthatók minden ellenségesség és előítélet, minden egyenlőtlenség és igazságtalanság, minden háborúskodás és

kizsákmányolás háttérben meghúzódó szellemi okai. Csak a bolygó ilyen módon való Clearré tétele után érik el az emberi lények a „civilizációt, ahol nincs őrültség, ahol nincsenek bűnözők, és nincs háború”.

III.III. A SZCIENTOLÓGIÁBAN MEGTALÁLHATÓK BÁRMELY VALLÁSI KÖZÖSSÉG DIMENZIÓI

Ahogy az eddigi fejtegetés mutatja, a vallás nem pusztán magánügy. A vallás társadalmi és történelmi jelenség, annak ellenére, hogy a vallások az emberi szívben bontakoznak ki, és találnak otthonra. Az egyén vallásos élménye egy vallási *közösségből* hajt ki, amely megőrzi, és személyről személyre, egyik nemzedékről a következőre kommunikálja ezt a vallást. Ily módon minden vallási közösség négy különálló és egymással összefüggő dimenzió köré szerveződik. Tükrözve, hogy egy vallási tradíciónak vannak elméleti és gyakorlati, valamint egyéni és társadalmi szempontjai, a vallási közösségek vallási *meggyőzések*, vallási *gyakorlatok*, vallási *intézmények* és vallási *vezetők* rendszereként szerveződnek meg.

Mint minden vallás, a Szcientológia is rendelkezik vallási meggyőzések egy jellegzetes rendszerével. Az egyéni szcientológusok ezeket a meggyőzéseket kiterjedt egyéni és csoportos tanulással sajátítják el L. Ron Hubbard filozófiai, technikai, etikai és hitvallással kapcsolatos írásaiból. Ezek az írások biztosítják a Szcientológia vallás meggyőzéseinek hiteles forrását. Ezért L. Ron Hubbard írásai szolgálnak szentírásként, ugyanazt a hiteles erőt képviselve a Szcientológia számára, mint a Biblia a keresztények számára, a Tóra a zsidók számára, a Korán a muszlimok számára, Mormon könyve a mormon egyház számára, vagy a Tudomány és egészség a Szentírás kulcsaival a keresztény tudomány egyháza számára. Így aztán L. Ron Hubbardot hasonlóképpen a Szcientológia alapítójának tekintik, mint Mohamedet az iszlám alapítójának, vagy Joseph Smitht a mormon vallás alapítójának.

Más vallásokhoz hasonlóan, a Szcientológia is jellegzetes vallási gyakorlatokat tart fenn. A szcientológusok a Szcientológia Egyház szertartásainak megfelelően tartják meg a házasság, a keresztelők és temetkezések rítusait. De a Szcientológia vallási életének központi eleme a szellemi *auditálás* és *képzés* gyakorlata. Az auditálás és képzés alkotja a Szcientológia Teljes Szabadsághoz vezető Hídjának két oldalát. A Szcientológia-auditálás, amely bizonyos mértékben hasonlít a keresztény gyónáshoz és a buddhista meditációhoz, *nem* egyszerűen egy másfajta pszichológiai tanácsadás vagy pszichoanalitikai kezelés. Az auditálás az a spirituális technika, amely során a thetánok „Clearré” válnak az „engramjaiktól” – megszabadulnak azoktól a szellemi csapdáktól, amelyek elsötétítik az elmét, és gyengítik a testet. Ez a Clearré tételi folyamat lépésről lépésre történik. Az auditálás minden szakasza egyre magasabb szintű szellemi tudatosságot és képességet ér el. Sőt, amikor már elegendő egyén Clearré vált, esély nyílik az egész bolygó Clearré válására

is. Az auditálás egyéni és kollektív céljaival összhangban a szcientológusok részt vesznek abban a szent misszióban is, hogy terjesszék a Szcientológia üzenetét, és auditálást nyújtsanak mások számára. Hasonlóan más misszionárius vallásokhoz, amilyen a buddhizmus, a kereszténység és az iszlám, a Szcientológia arra törekszik, hogy üzenete és megváltási eszközei elterjedjenek az egész világon, majd végül az egész univerzumban. A Szcientológia-képzés teljesen elengedhetetlen ennek a világszintű küldetésnek a beteljesítéséhez, amellet, hogy a vallás követőjének saját szellemi megvilágosodásához is nélkülözhetetlen. A képzés L. Ron Hubbard írásainak, előadásainak és filmjeinek intenzív és felügyelt tanulmányozását jelenti. Az auditáláshoz hasonlóan a képzési tanfolyamok is egymást követő lépések sorát alkotják, amelyek célja, hogy elmélyítsék a szellemi megvilágosodást, és fejlesszék az auditálási technikát. Végül pedig: csak egy auditált és képzett szcientológus rendelkezik azzal a szellemi technológiával, hogy másokat is átvezessen a Teljes Szabadsághoz vezető Hídon.

Mint minden vallás, a Szcientológia is kidolgozott specializált társadalmi struktúrákat a tagjai kiszolgálásának és üzenete terjesztésének szervezési és vezetési feladataihoz. A Szcientológia önkéntes vallási közösség, amely szigorú hierarchikus kontroll alatt álló, rendkívül differenciált vallási tevékenységek köré szerveződik. A Szcientológia vallási szolgáltatásait ötféle vallási központ biztosítja, aszerint, hogy milyen szintű auditálás és képzés érhető el az adott központban. Általában a magasabb szintű szervezetekben szolgáltatnak mindent, amit az alacsonyabb szintű missziók és egyházak kínálnak. A Szcientológia-missziók szolgáltatják az összes „Hídra vezető útvonalat”, továbbá auditálást az alacsonyabb „fokozati szinteken” a Clear állapotig. A Szcientológia-egyházak, más néven *orgok* (ami az *organization* = „szervezet” rövidítése), amelyek megtalálhatók főbb városokban, szolgáltatják az összes „Hídra vezető útvonalat”, valamint képzést „V-ös osztályú diplomás auditor” szintig, és auditálást a „Clear” állapotig. A *Saint Hill-szervezetek* és a *haladó szervezetek*, amelyek Angliában, Los Angelesben, Koppenhágában és Sydney-ben találhatóak, auditorképzésre és középhaladó „OT” (Operatív Thetán) szintekre szakosodtak, egészen „OT V”-ig. A floridai Clearwaterben található *Flag Szolgáltató Szervezet* mindent szolgáltat a legmagasabb szintű képzésig, és az auditálást egészen „OT VII-ig”. Végül pedig, csak a *Flag Hajó Szolgáltató Szervezet* szolgáltatja a legmagasabb szintű auditálást, az „OT VIII”-at.

A Szcientológia Egyház hierarchikus felépítése vallási alapokon nyugszik, és vallási célokat szolgál. Az Egyház társasági felépítését úgy tervezték meg, hogy összhangban legyen az egyházi struktúrával, és kiegészítse. A legtöbb szervezet külön van bejegyezve, és a Nemzetközi Szcientológia Egyház irányítása és fennhatósága alatt működik. Ez a Szcientológia anyaegyháza, amely meg van bízva a hit terjesztésével és előmozdításával. A Vallási Technológiai Központ az a testület, amely felelős a Szcientológia alkalmazott vallási filozófia és szellemi gyógyító technológia „tisztaságának” fenntartásáért. A társaságok mintájának lemásolásával a Szcientológia Egyház ugyanúgy tükrözi

társadalmának domináns szociális intézményeit, ahogy a római katolikus egyház a középkori kultúra feudális arisztokráciáját, a protestáns felekezetek pedig a modern kultúra kapitalista demokráciáit tükrözték. De egy adott vallás konkrét szervezeti formája világosan elkülöníthető azoktól a konkrét vallási céloktól, amelyeket szolgál.

A Szciantológia Egyház vezetése L. Ron Hubbard meghatározó vallási látomásán és tekintélyén alapul. Eltérően az olyan régi vallásalapítóktól, mint Buddha és Jézus, L. Ron Hubbard a szciantológusok körében nem vallási áhítat tárgya, bár nagy vallási csodálattal és szeretettel fordulnak felé. Ehelyett egyedül az általa felfedezett és kifejlesztett alkalmazott vallási filozófia és szellemi gyógyító technológia részesül szentségben. Mindazonáltal a szciantológusok L. Ron Hubbardot egyedülállónak tekintik az emberi és kozmikus történelemben, hiszen egyedül ő talált utat a halálon keresztül és azokon a „kis halálokon” keresztül, amelyek megfosztják az életet a természetes egészségétől és boldogságától, természetfeletti tudatosságától és képességétől. Sőt a szciantológusok hiszik, hogy alapítójuk, aki halálakor megszabadult a testének és ennek a bolygónak a korlátaitól, tovább folytatja az élet meghódítását „felfelé, a Híd másik végén”.

A Szciantológiában nem jött létre az a teljes sor vallási specialista, amelyek régebbi vallási tradíciókban megtalálhatók. A Szciantológia meggyőződéseinek és gyakorlatainak megfelelően nincs helye „gyógyítóknak” vagy „szenteknek”, és nincs szükség „prófétákra”, sem „reformerekre”. De a „pap” és a „tanító” generikus szerepe szilárdan meg van alapozva, bár a szciantológusok ezeket a vallási funkcionáriusokat *lelkészeknek*, illetve a Szciantológia Egyház *munkatársainak* nevezik. A Szciantológia-lelkészeket az egyház szabályszerűen felszenteli, miután befejezték az előírt képzésüket és gyakornokságukat, és felszentelt lelkészként jogosultak vasárnapi szertartások megtartására, esketésre, keresztelésre és temetésre, valamint a spirituális auditálás és képzés megfelelő szolgáltatásainak nyújtására. A Szciantológia munkatársai különféle specializált tanítási és menedzsmentszerepekre vannak kiképezve az egyházi szervezetek különféle szintjein és kirendeltségeiben. Néhány Szciantológia-lelkész és -munkatárs a *Sea Organization* nevű különleges vallási rendbe tartozik, amelynek tagjai arra szerződnek, hogy egymilliárd évig szolgálnak, és együtt dolgoznak, hogy a Szciantológia-missziók és -egyházak folyamatosan vigyék felfelé az egyéneket a Hídon, ezáltal előmozdítva az egyház célját, hogy Clearré tegye ezt a bolygót és végül az univerzumot. Végül, a Szciantológia nagyon elkötelezett és képzett világiak segítségével is terjeszti a vallási meggyőződéseit és gyakorlatait, akik szintén képesek a szellemi auditálást és a megfelelő szinteket szolgáltatni a Szciantológia közönségének.

III.IV. KÖVETKEZTETÉS

Szakmai képzésem és fentebb összefoglalt tudományos kutatásaim alapján meg vagyok róla győződve, hogy a Szciantológia a szó minden tekintetében vallás. Kétségtelen, hogy a Szciantológia

spirituális gyakorlatai és intézményi felépítése egyedülálló, ahogy egy olyan új valláshoz illik, amely arra törekszik, hogy a keleti vallások szellemiségét és a nyugati vallások történelmiségét egy „összfelekezeti” mozgalommá kombinálja, amely tiszteletben tartja a többi vallási hagyományt, miközben meghaladja őket. Mindazonáltal a Szcientológia egyértelműen megfelel bármely vallási tradíció tudományos igényű definíciójának, világosan követi bármely vallási törekvés céljait, és világosan megtalálhatók benne bármely vallási közösség dimenziói.

IV. A SZCIENTOLÓGIA MINT VALLÁSI IMÁDATOT FOLYTATÓ KÖZÖSSÉG ELEMZÉSE

A vallási imádat minden vallás szerves része, bár az imádat módjai minden vallásnál különbözőek. A vallás és az imádat közötti megbonthatatlan kapcsolat nyilvánvaló a józan észben alapuló megértés számára, amely az imádatot csodálatlani odaadásként és elkötelezettségként határozza meg. Az ilyen jellegzetes hozzáállások és tettek egyértelműen jellemzőek a vallásra, amely funkcionálisan úgy definiálható, hogy „a végső meghatározottság állapota” vagy „a végső átalakulás eszköze”. Az imádat intenzív érdeklődési területekre irányul. Az imádatlathatott viselkedés és tettek még nyilvánvalóbbak a vallásban, amely szubsztanciálisan úgy definiálható, hogy „összhang a személyes és társadalmi lét *transzcendens* alapjával”. A vallási imádat emberfeletti hatalmak felé irányul. Bármelyik definíciós megközelítést vesszük, minden vallás imádatlathat kezdődik és végződik.

A vallási imádat fogalmába tartozó hozzáállások és tettek skálájába beletartozik *a vallás teljes aktív oldala*. Legszeleesebb körét tekintve, a vallási imádat magában foglal minden rítust, szertartást, ceremóniát, gyakorlatot, követendő szokást, szolgáltatást, amely valamilyen szent összefüggésben, szent célból történik. Ennek fényében a vallási imádatba minden beletartozhat a nyilvános ünneptől a magányos elmélkedésig, a komoly ünnepélyektől a szokásszerű foglalatosságokig. De az „imádat” kifejezést általában fenntartjuk a tartós vallási meggyőződések, értékek és nézetek valamilyen fegyelmezett cselekvéssoron keresztüli szándékos ápolásának. Ilyenformán a vallási imádatban részt vesz az egész személy, rögzített istentiszteleti sémákat követve, ahogyan a konkrét vallási tradíció meghatározza. Persze a vallási tradíciók különböznek az imádat tárgyaiban, formáiban és alkalmában, attól függően, hogy mit értenek isteni és emberi realitás alatt.

IV.I. A VALLÁSI IMÁDAT TÁRGYA A SZCIENTOLÓGIÁBAN

A vallások hosszú történelme során az imádati tárgyak közé tartozott minden, a természetfeletti lényektől a természeti színhelyekig, a láthatatlan erőktől a hősiességig, az absztrakt alapelvektől a konkrét szimbólumokig. De ahogy Arnold Toynbee történész rámutatott, az emberiség által

folytatott vallási imádat látszólagos sokszínűsége lecsökkenthető *három* tárgyra vagy célpontra: a Természet, az Emberiség és egy Abszolút Realitás, amely sem a Természet, sem az Emberiség, de mégis jelen van bennük, ugyanakkor meghaladja őket.

A legtöbb vallástörténész egyetért abban, hogy a vallás legkorábbi formái természeti jelenségek vagy helyi közösségek imádatában gyökereztek. Az ókori világ politeizmusai a természeti környezet vagy az emberi világ erőit és lehetőségeit ünnepelték. A vallási imádat e formái biztosan nem tűntek el a föld színéről. De a nagy „világvallások” mind az Abszolút Realitás imádatára koncentrálnak, amely túlmutat mind a természetben, mind a történelmen.

Ezt az Abszolút Realitást nagyon különböző módokon fogják fel a különböző vallásokban. Nagy vonalakban, a nyugati judaizmus, kereszténység és iszlám személyes viszonylatban érti ezt az Abszolút Realitást. E tradíciók egy személyes Realitást imádnak, akit ismerni lehet, és relációs módon lehet szolgálni. Az ilyen teisztikus vallások által folytatott vallási imádat végső célja a személyes Lénnel való kapcsolat. Ezzel ellentétben, újra nagy vonalakban, a keleti hinduizmus, buddhizmus és taoizmus, ezt az Abszolút Realitást *személytelen* formában képzei el. E tradíciók egy egyesítő Realitást imádnak, amelyet befelé fordulva lehet megérteni és megtapasztalni. Az ilyen monisztikus vallások által folytatott vallási imádat végső célja az *Egyesülés* ezzel a személytelen Lénnel.

A Szciantológia világosan azok közé a vallások közé tartozik, ahol a vallási imádat egy olyan Abszolút Realitásra irányul, amely meghaladja a természet rendjét és az emberi létezését, miközben fenntartja és kiteljesíti mindkettőt. Ahogy fentebb említettük, a vallási élet végső célja a Szciantológiában a túlélés „egy Legfelsőbb Lényen keresztül” vagy a „Végtelenként”. Ahogy látni fogjuk, a Szciantológia Egyházban az auditálás és a képzés a vallási imádat elsődleges formái. Ezek a vallási imádati tevékenységek felvértezik és segítik a szciantológusokat abban, hogy túléljenek és jól boldoguljanak mind a nyolc dinamikán. E szellemi gyakorlatok egészséges és boldog egyéneket, családokat és csoportokat hoznak létre. De végső soron a vallási imádat lehetővé teszi az egyes szciantológusoknak, hogy felfedezzék önmagukat mint szellemi lényt egy olyan szellemi univerzumban, amely radikálisan túlmutat a fizikai testen és az anyagi világon.

Mint ilyen, a Szciantológia megértése az Abszolút Realitásról több közösséget mutat a keleti vallások misztikus hagyományaival, mint teisztikus nyugati megfelelőikkel. Bár a Szciantológia Egyház határozottan megerősíti Isten *létezését*, nincs semmilyen dogmája Isten *természetéről*. A szciantológusok szabadon szimbolizálhatják Istent személyes vagy személytelen módon, amíg megerősítik Isten realitását. Az esetek nagy többségében azonban kevésbé gondolják azt, hogy Isten egy személyes lény, aki személyes elkötelezettséget és engedelmisséget követel, hanem inkább azt, hogy

egy spirituális erő, amely egyéni kutatásra és felfedezésre ösztönöz. Istent inkább belül lehet megtalálni, mint kívül, és inkább egyéni tapasztalaton keresztül, mint dogmatikus tanításokon keresztül.

IV.II. A VALLÁSI IMÁDAT FORMÁI A SZCIENTOLÓGIÁBAN

Az imádat formái vallásról vallásra különböznek, attól függően, hogy az adott vallás hogyan értelmezi az isteni és az emberi realitást. De meg lehet állapítani bizonyos széles körű általánosításokat a nyugati és a keleti vallási hagyományok által folytatott imádati formák között. Ellentétben a nyugati vallási hagyományokkal, ahol a vallási imádat módjai egy személyes Isten felé irányított ima és dicséret körül forognak, a keleti vallásokban a vallási imádat módjai a meditációra és egy személytelen Abszolútummal való azonosulásra épülnek. Az előbbi vallások az egyén és a Legfelsőbb Lény közötti viszonyt ünneplik, az utóbbiak a kapcsolatot a személy valódi önmaga és a végső Realitás között hozzák létre.

Bár a Szcientológia jellegzetes vallás a saját jellegzetes vallási imádati formáival, e formákban sokkal több a közösség a keleti vallások spirituális gyakorlataival, mint a nyugati hitek spirituális odaadásával. Keleti megfelelőihez hasonlóan, a Szcientológia Egyházban a vallási imádat egy rendkívül fegyelmezett és részletesen kidolgozott folyamat, amely önvizsgálatot és önfejlesztést tartalmaz. Ezek az egyéni tudatosság és képesség növelésére szolgáló szellemi gyakorlatok durván két kategóriára oszthatók: képzésre és auditálásra, és ezek alkotják a Szcientológia Teljes Szabadsághoz vezető Hídjának két oldalát.

A Szcientológia-auditálás, amely bizonyos hasonlóságokat mutat a keresztény gyónáshoz és a buddhista meditációhoz, a szellemi tanácsadás egy formája, amely lehetővé teszi a személynek, hogy felfedezze az identitását mint szellemi lény, aki a végtelen túlélés lehetőségével bír. Az auditálás a nagyon egyszerűtől a mélyebbre hatoló vallási tapasztalatokig terjed, ahogy az illető egyre magasabbra jut a Hídon. A szcientológusok hisznek abban, hogy a szellemi tudatosság és képesség legmagasabb szintjeit csakis fokozatokra felosztott auditálási szinteken végighaladva lehet elérni. Az auditálás alacsonyabb szintjei eljuttatják az egyént a „Clear” nevű szellemi állapotba, ahol felszabadul, és épelméjű, termelékeny életet élhet, miközben az auditálás magasabb szintjei, más néven az „Operatív Thetán” szintek, a thetán azon képességét szolgálják, hogy közvetlenül befolyásolja az életet, az anyagot, az energiát, a teret és az időt.

A Szcientológia-képzés, amely hasonlít a judaizmus, a kereszténység, valamint a hinduizmus és a buddhizmus szentírás-tanulmányozásához és vallástanításához, a vallásoktatáson keresztül elért tudás révén kiterjeszti az auditálással elért szellemi szabadságot. A széles körű képzés a Szcientológiában számos tanfolyamra oszlik, az alacsonyabb szintű tanfolyamoktól kezdve, amelyek alapelveket tanítanak, a felsőbb szintű tanfolyamokig, amelyek tartalmazzák a Dianetika

és a Szcientológia teljes filozófiai és technikai anyagát. Ebben a tekintetben a képzés ugyanannyi spirituális rálátást nyújt, mint az auditálás. Ennek megfelelően a hit gyakorlása a szcientológusok számára egyenlő részben áll auditálásból és a Szcientológia alapelveit és technológiáját átadó képzésből. A személy nem képes elérni a teljes szellemi tudatosságot és erőt anélkül, hogy fel ne menne a Teljes Szabadsághoz vezető Híd mindkét oldalán.

Miközben minden vallás legfőbb imádati formái szent tárgyakra irányulnak, és spirituális tapasztalatoknak adnak kifejezést, vannak más szertartások, amelyeket rendszeresen végeznek az imádat szellemében. Az ilyen egyéb gyakorlatok közül elsődlegesek az átmeneti rítusok, amelyek az egyéni és közösségi életben lejátszódó átmenetek és átalakulások nagy pillanatairól emlékeznek meg. Minden vallásban jelen vannak a hívő életciklusának és a tradíció szent történelmének ünnepei, és ezalól a Szcientológia sem kivétel. A Szcientológia-egyházak rendszeresen megünneplik a névadás, a házasságkötés és a temetés rítusait a Szcientológia szertartásainak megfelelően, valamint megemlékeznek a szent történetük és a mindennapi élet ünnepnapjairól is.

IV.III. VALLÁSI IMÁDATI ALKALMAK A SZCIENTOLÓGIÁBAN

A vallások történetében a vallási imádat egyaránt történhet privát vagy nyilvános alkalmakkor. A vallási imádat nem korlátozódik hivatalos szertartásokra és az egybegyűlt vallási közösség kollektív ünnepeire. A privát imádatot gyakran találjuk meg odahaza, ahol gyakran kötődik meghatározott időpontokhoz (például étkezések, felkelés, lefekvés). A keresztények napi áhítatai, a zsidók rituális áldásai, a muszlimok napi imái, a hinduk szertartási kántálása és a buddhisták ülő meditációja mind a vallási imádat hiteles megnyilatkozásai, bár az illető az otthonában, sőt az elméje magányában hajtja végre őket. De a vallási imádat nyilvános esemény is, akár másokkal összhangban, akár pusztán mások társaságában végzik. A teisztikus nyugati vallásoknál a szervezett imádat a nyilvános vallási imádat normája. Az emberek a szavaikat formális imák és dicséret formájában intézik Istenhez, és Isten szava az írásokban és írásmagyarázatokban érkezik vissza az emberekhez. A nyilvános vallási imádat sémája a monisztikus keleti vallásoknál valamelyest eltérő. Az biztos, hogy számos olyan körülményes szertartás és fesztivál van, amelyeket kollektívan ünnepelek. De az egyéni imádatgyakorlók jellemzően nyilvános szentélyekben gyűlnek össze, ahol minden egyes hívő a személyes áhítatának megnyilvánulásaként intonálja és hajtja végre az előírt rituális kijelentéseket és gesztusokat. Mindkét nyilvános imádati minta esetén a vallási imádat végrehajtásához szükség van szakértők olyan csoportjára, akik mesterei a vallási imádat eszközeinek és jelentésének.

Más vallásokhoz hasonlóan, a vallási imádat a Szcientológia Egyházban is történhet privát vagy nyilvános alkalmakkor. Az auditálás végbemehet bármilyen nyugodt, zavarmentes környezetben, például otthon is. Mindazonáltal ilyen körülmények között egy magasan képzett esetfelügyelő

felügyeli, az auditálási ülésekről készült folyamatos feljegyzések alapján. Az auditálások túlnyomó többsége egyházi épületekben megy végbe, ahol különlegesen felszerelt helyiségek vannak erre a célra, és ahol az esetfelügyelők és mások segítsége könnyen hozzáférhető, és segíti e vallási szolgáltatások ütemezését és adminisztrációját. Az otthoni levelező tanfolyamok kivételével, amelyek célja végigkalauzolni a személyt az alapvető Dianetika- és Szciantológia-könyveken, minden formális képzést egyházi létesítményekben végeznek, képzett tanfolyam-felügyelők irányítása alatt. A felsőbb szintek (az „OT”-szintek) némelyikén az auditálást „szólóauditálás”-ként végzik. Ebben az esetben a szciantológus pontos utasításokat követ, egyedül auditálva magát, miközben egy személyben ő az auditor és az auditálást kapó személy. De a szólóauditálás csak egy haladó szervezet vagy a Flag Szolgáltató Szervezet égisze alatt történhet, ahol az auditálási ülések írott feljegyzéseit rendszeresen átnézik az esetfelügyelők, annak biztosítására, hogy az auditálás tartsa magát az idevágó írásokhoz, és elérjék az elvárt szellemi nyereségeket. Bár az auditálás és a képzés egyaránt inkább egyéni, mint csoportos vallási imádati tevékenység a Szciantológiában, ez nem szokatlanabb annál, amikor egy buddhista egy buddhista központban meditál egy spirituális mester irányítása alatt, vagy amikor egy rabbitanuló a Tórát egy jesivában tanulmányozza egy talmudista tudós irányítása alatt.

Az imádati alkalmak bármilyen számbavételekor – legyen az privát vagy nyilvános, magányos vagy szervezett – a vallási imádat helyéül szolgáló *központ* nélkülözhetetlen szerepet játszik minden vallásban. Az ilyen vallási imádati központoknak különfélék az elnevezéseik, és különböznek az építészeti megoldásaik. A székesegyházak, a zsinagógák, a mecsetek, a templomok, az asramok, a szentélyek mind saját, jellegzetes külsővel és hangulattal rendelkeznek. De a vallásos céljaik és funkcióik meglehetősen hasonlóak. Ezek a „vallási imádati helyek” biztosítják azt a szent környezetet, ahol az adott vallásnak megfelelő „istentiszteletet” rendszeresen végzik. Mint minden vallásnak, a Szciantológia-egyházaknak is megvan a saját jellegzetes légkörük. De ezek a központok mind a privát, mind a közösségi imádat terén nyújtanak szolgáltatásokat.

IV.IV. KÖVETKEZTETÉS

Szakmai képzésem és fentebb összefoglalt tudományos kutatásaim alapján meg vagyok róla győződve, hogy a Szciantológia vallási imádatot folytató közösség. Ahogy egy új valláshoz illik, a Szciantológia Egyház imádati formái jellegzetesek, és összhangban vannak azzal, ahogy az isteni és emberi realitásokat értelmezi. De más vallási hagyományokhoz hasonlóan, a Szciantológia által folytatott vallási imádat is arra szolgál, hogy elmélyítse az egyén, a család, a közösség és végső soron a világ szellemi tudatosságát, és fejlessze a szellemi képességüket.

LONNIE D. KLIEVER
1994. szeptember 26.

